ПРОЛЕТАРІАРЕБО ЧЕЛЕА ДВЕЧНИСА, ШЕЕРТОЕДИТ!

კომუნისტი

СССР

ГАЗЕТИ გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 22 (18264) ხუთშაბათი, 28 იანვარი, 1982 წელი ფასი 3 კაპ.

საქართველოს პროფკავშირთა XVII ყრილობის გახსნის შესახებ

საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭო აუწყებს რესპუბლიკის პროფკავშირთა XVII ყრილობის დელეგატებს, რომ ყრილობა გაიხსნება დღეს, 28 იანვარს დილის 10 საათზე პროფკავშირთა კულტურის სასახლეში.

მეჩვიდმეტე პროფკავშირული

დღეს მუშაობას იწყებს რესპუბლიკის პროფკავშირთა მორიგი, მეჩვიდმეტე ყრილობა. საქართველოს ყველა კუთხიდან, ქალაქებიდან და სოფლებიდან მოვიდნენ აქ დელეგატები — მუშები, კოლმეურნეები, მეცნიერების, ტექნიკისა და კულტურის მოღვაწეები, მოსამსახურეები. მოვიდნენ ისინი და თან მოიტანეს თავიანთი შრომითი კოლექტივების ფიქრები, მისწრაფებანი და განწყობილება.

დღევანდელი მეჩვიდმეტე პროფკავშირული ყრილობის მუშაობის დრო დაემთხვა დამკვრელური, შემოქმედებითი შრომის დაბადეს დღეებს. იხევე, როგორც მთელი ჩვენი ქვეყანა, საქართველოს მშრომელებიც გულმოდგინედ ემზადებიან, რომ ღირსეულად აღნიშნონ სსრ კავშირის შექმნის მე-60 წლისთავი. ამის საუკეთესო დასტურია ფართო მხარდაჭერა და მხარმბრავი მონაწილეობა ამ დიდ საეოველთაო-სახალხო შეჯიბრებაში, რომელიც მიმდინარეობს დევიზით — „სსრ კავშირის შექმნის მე-60 წლისთავს — 60 დამკვრელური შრომის კვირა“. ჩვენი პროფკავშირული ორგანიზაციები ამ შეჯიბრების სული და გული არიან, უფითარებენ მშრომელებს შემოქმედებითს აქტიურობას, დათქმული სიტყვასდმი უღალატო დამოკიდებულებას.

„პროფკავშირულ ორგანიზაციათა ამოცანები და მოვალეობანი უაღრესად ფართოა, — აღნიშნა სკკპ XXVI ყრილობისადმი საანგარიშო მოხსენებაში ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა.—ისინი ზრუნავენ მშრომელთა ინტერესების დაცვისათვის, მონაწილეობენ სამეურნეო, სოციალური და კულტურული ამოცანების გადაწყვეტაში, ბევრ რამეს აკეთებენ სოციალისტური შეჯიბრების, გამომგონებლობისა და რაციონალიზაციის აღმავლობისათვის“. ეს სიტყვები უშუალოდ ეხება საქართველოს პროფკავშირებსაც, როგორც ჩვენი ქვეყნის პროფკავშირთა ერთ-ერთ მოწინავე და აქტიურ რაზმებს, რომელთა სახელთანაც დაკავშირებულია მრავალი კეთილი საქმე. სწორედ საქართველოს პროფკავშირებსაც ცოცხა წვლილი როდი მოუძღვიან ამ დიდსა და თვალსაჩინე წარმატებებში, რომლებიც საქართველომ, მისმა პარტიულმა ორგანიზაციებმა მოიპოვეს პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის თათბირზე 1972 წლის დადგენილების განხორციელებისათვის ბრძოლის ძნელ გზაზე.

მართალია, ყოველი ყრილობის მიზანი ის არის, რომ ერთი საანგარიშო პერიოდის მუშაობა შეაჯამოს და შეიფასოს, მაგრამ ახლა, როცა სულ მალე ათი წელი შესრულდება ჩვენთვის მეტად იხტორიული დოკუმენტის მიღებიდან, ბუნებრივია, ახლანდელი პროფკავშირული ფორუმის მონაწილენი დაკვირვებით, ობიექტურად, გულწრფელად გადაბედავენ რესპუბლიკის პროფკავშირულ ორგანიზაციათა მოღვაწეობის ათწლიან გზასაც, არჩევთო ორგანოსათვის მიცემულ თავიანთ განაწესში განსაზღვრავენ ამ დადგენილების მთლიანად განხორციელებისათვის ბრძოლაში საქართველოს პროფკავშირების, მისი სამეოს უფრო აქტიური მონაწილეობის როლს, ადგილსა და მასშტაბებს.

თითოეული პროფკავშირული ორგანოს წარმატებული მოღვაწეობის საფუძველი და წყარო პარტიული ხელმძღვანელობაა. სწორედ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საოლქო, საქალაქო და რაიონული პარტიული კომიტეტების, პარეველადი პარტიული ორგანიზაციების აქტიური დახმარებისა და განსაკუთრებული ყურადღების შედეგია, რომ პროფკავშირულ ორგანიზაციათა დიდი უმრავლესობა ხაზრიანად და ინიციატიულად მოქმედებს, ღირსად ეჯრება რესპუბლიკის მრავალფეროვან ცხოვრებაში მთელი ჩვენი ორგანიზაციული, პოლიტიკური და სამეურნეო შუშაობის პრაქტიკაში. ეს ძალიან ცხადად და თვალსაჩინოდ გამოჩნდა ამას წინათ დამთავრებულ საანგარიშო-საარჩევნო კამპანიაში, რომელიც წინ უძღოდა ყრილობას. პროფკავშირულმა კრებებმა და კონფერენციებმა დიდი აქტიურობის, შემჭნილ-შეიქნილის ობიექტური და კრიტიკული განხილ-ანალიზის ეფექტურობა ჩაიარა.

პარტიამ პროფკავშირებს მიანდო შეჯიბრების ორგანიზაცია, რაც აძლიერებს მათ როლს ეკონომიკის მართვაში. სწორედ ამ მოვალეობის მაღალი შეგნებით საქართველოს პროფსაბჭომ მრავალმხრივი და საინტერესო შუშაობა გაუწია შრომითი მეტოქეობის ორგანიზაციისა და ხელმძღვანელობის სრულყოფისათვის. ამან მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი იმ გულისახმარ მოვლენას, რომ საქართველო ზედიზედ რვაჯერ დაჯილდოდეს საკავშირო გარდამავალი დროშით, რომ მეკიე ხუთწელედნი ასეთივე ჯილდო დაამსახურა 100-ზე მეტმა საწარმომ და ორგანიზაციამ, კოლმეურნეობამ და საბჭო

პროფკავშირები — ხუთწლედს

პარტიას პროფკავშირები მიიჩნევა მასებში თავის საიმედო დასაყრდენად, დემოკრატიის განვითარების, კეთილდღეობის მუშაობაში მშრომელთა ჩართვის მძლავრ საშუალებად.

ლ. ი. ბრეჟნევი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

XVII

რით ხვდება საქართველოს პროფკავშირები თავის XVII ყრილობას. ამის შესახებ მოგითხროგთ ამ გვერდზე.

აღმშენებლობის გზით

3. ი. ლენინის №1 პროფკავშირული ბილეთის გადიდებული ფოტოსურათი, თბილისში, კავშირთშორისი კულტურის სასახლეში გახსნილი მუზეუმის ერთ-ერთი ექსპონატი. მის ოთხ დარბაზში დაფრიალებელია თვალწინ გადაშლილია საქართველოს პროფკავშირთა მთელი ისტორია ჩასვლის მომენტიდან დღევანდლამდე.

— ეს ჯერჯერობით ქვეყანაში პროფკავშირთა ისტორიის ერთადერთი მუზეუმია, — გვითხრა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საგამოფენო კომისიის სწავლულმა მდივანმა, მუზეუმის კონსულტანტმა ს. ჯაფარიძემ. — აქ შეკრებილია ბევრი დოკუმენტი, ფოტოსურათი, სხვა მასალები, რომელნიც ასახავენ რესპუბლიკის პროფკავშირთა როლს სოციალისტური და კომუნისტური მშენებლობის ყველა ეტაპზე.

საბჭოთა საქართველოს პროფკავშირული ორგანიზაციების პირველსახე იყო ამჭრები — ხელოსანთა კავშირები. სწორედ მათ წრეში 1905-1907 წლების რევოლუციური მოვლენების გავლენის შედეგად წარმოიშვა მბეჭდავების, მკერავების, ვაჭრების, მოსამსახურეთა პროფკავშირების პირველი ჩანასახები... ამ კავშირებს ხელმძღვანელობდნენ მ. ჩოდრიშვილი, ფ. მახარაძე, ბ. ბოჭორიშვილი, ნ. დოლიძე და რევოლუციური მოძრაობის სხვა თვალსაჩინო მოღვაწენი. მცირე ორგანიზაციებიდან, რომლებშიც ათობით ადამიანი ითვლებოდა, 26 დარგობრივ რესპუბლიკურ კომიტეტამდე, სადაც ახლა დაახლოებით ორ მილიონზე მეტი წევრია გაერთიანებული, — ასეთია საქართველოს პროფკავშირთა გზა.

მუზეუმის ექსპონატებს შორისაა საქართველოს ცნობილი ადამიანების — პირველი სტახანოველების, სოციალისტური შრომის გმირების, ხუთწლედის გვარდიელთა შრომის იარაღები, იქვეა მათი ყოფილი მფლობელების ფოტოსურათები.

ლამაზად გაფორმებულ თექვსმეტ სტენდზე გამოფენილია 1919 წლიდან მოყოლებული საქართველოს პროფკავშირების ყველა ყრილობის მასალები. აქ წარმოდგენილი დოკუმენტები ასახავენ პროფესიული კავშირების წარმატებებს სახალხო მეურნეობის, ჯანმრთელობის დაცვის, მეცნიერებისა და კულტურის დარგებში. მუზეუმის სპეციალური სტენდი ეძღვნება რესპუბლიკის პროფკავშირების XVII ყრილობას. ყრილობის მუშაობის დროს იგი შეივსება ახალი მასალებით, ფოტოდოკუმენტებით.

ყრილობის წინა დღეს საქართველოს პროფესიული ორგანიზაციების წარმომადგენლები იყვნენ გასახლებულნი მოგაზაურიცხოვანი ექსპონატით შეივსებოდ სოციალისტური შეჯიბრების რესპუბლიკურ კაბინეტში. აქ მოთავსდა მეთოდიკური კაბინეტი, სიგეზპოზიციო დარბაზები, კინოდექტორიები. ყრილობის დელეგატები და სტუმრები ინტერესით გაეცნენ მართვის ავტომატიზებული სისტემის მუშაობის პრინციპს, რომელიც კაბინეტში ინერგება და რომელიც „დიალოსოვრეს“ რესპუბლიკისა და ქვეყნის საწარმოებისა და ორგანიზაციების შრომითი მეტოქეობის ორგანიზაციის ყველაზე მნიშვნელოვან გამოცდილებას.

ნაშუადღევს ყრილობის დელეგატები ეწვივნენ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს, რესპუბლიკის სამინისტროებსა და უწყებებს. გამართული შეხვედრების, საქმიანი საუბრების დროს შეეხნენ მეთერთმეტე ხუთწლედისათვის პარტიის მიერ დასახული ეკონომიკური და სოციალური განვითარების პროგრამის კარდინალური საკითხების გადაჭრაში პროფესიული კავშირების როლის ამაღლებასთან დაკავშირებულ საარსებო პრობლემებს. (საქინფორმი).

სოციალისტური შეჯიბრების კაბინეტი მოქმედებს...

იმ საინტერესო სიახლეთა შორის, რომლებიც ორ ყრილობას შორის საანგარიშო პერიოდში იშვა, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანია სოციალისტური შეჯიბრების რესპუბლიკური კაბინეტი, რომელიც თბილისში, საქართველოს პროფკავშირთა კულტურის სასახლის ბაზაზე შეიქმნა. თავისი არსებობის სულ მცირე დროის მანძილზე იგი უკვე იქცა შრომელთა სულ უფრო ფართო მასების ინიციატივის განვითარების მძლავრ საშუალებად, მოწონაებთა გამოცდილების შესწავლის, პროპაგანდისა და გავრცელების თავისებურ შემოქმედებითის ლაბორატორიად. კაბინეტი დიდ როლს ასრულებს ავრეთვე შეჯიბრების ხელმძღვანელობის ფორმებისა და მეთოდების სრულყოფაში.

კაბინეტის მუშაკები ცდილობენ, რაც შეიძლება მარჯვედ იქნეს გამოყენებული სოციალისტური შეჯიბრების ყველაზე უფრო ეფექტიანი ფორმები. მათი მიზანია, მოწონაებთა გამოცდილება თითოეულისა და ყველას კეთილნება ვიგულისხმოთ, რომ რაც შეიძლება სრულყოფილად იქნეს მიზანი მიღწეული, კაბინეტის მუშაკებმა თანამშრომლობენ საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სოციალისტური შეჯიბრების პრობლემების სამეცნიერო საბჭოსა და რესპუბლიკის პროფსაბჭოს საწარმოო მუშაობისა და ხელფასის განყოფილების მუშაკები. ბჭირად ნახავთ აქ აგრეთვე, მოწვეულ მეცნიერულ-ეკონომისტებს, ისტორიკოსებს, ეფრემ. ტებს. ისინი მეცნიერულ საფუძველზე ამოშავებენ მეთოდიკურ რეკომენდაციებს, რომელთა შინაარსი ისეთ აქტიურად ამოქანებთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტა, როგორიც არის შეჯიბრების ორგანიზაცია, წარმოების ეფექტიანობისა და მუშაობის ხარისხის ამაღლება. ამ მიზნით აქ გამართულ თათბირ-სემინარებზე, სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციებზე შექმდება წარმოების მოწონაებული, შრომითი კოლექტივების მიღწევები. ყოველივე ეს ხელს უწყობს მეტნაკლებად მნიშვნელოვანი გამოცდილების თვისებასა და გავრცელებს.

მოგეხსენებათ, ყოველგვარი მეცადინეობა პრაქტიკული შედეგებით განისაზღვრება. კაბინეტის მუშაკთა მოღვაწეობის უკეთგებლა. თუ შეიძლება ასე ითქვას, ნათელია. ბოლნისის რაიონის სარაჭოლის მეკარტოფილეობა-მერძეველობის საბჭოთა მეურნეობაში კაბინეტის რეკომენდაციებით შეიცვალა შეჯიბრების ორგანიზაციის ხასიათი, ამაღლდა შრომითი მეტოქეობის ქმედითობა, რასაც შედეგად მოპყვა ის, რომ მკვეთრად გაიზარდა შრომის ნაყოფიერება. წელს ბოლნისის რაიონმა კარტოფილის მოსავლის საუცხოო მოსავალი მოიწია.

კაბინეტის თანამშრომლები სხვადასხვა წარმოება-დაწესებულების სტუმრები არიან. თბილისის დიმიტროვის სახელობის საავიაციო ქარხნის და სსრ კავშირის 50 წლის თავის სახელობის საწარმოო გაერთიანების მუშაკებთან მათი მეტოქეობის კონტაქტების შედეგად იშვა საინტერესო ინიციატივა. — დამრიგებლებმა და ახალგაზრდა მუშებმა XXVI ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVI ყრილობის შესახვედრად გადიდებლნ ეალდებულებები იკისრეს და, როგორც უკვე ცნობილია, წარმატებითაც გაართვეს თავი ამ ანც თუ ისე იოლ ამოცანას. შემოქმედებთ შრომა გრძელდება.

საქმისადმი შემოქმედებითი მიდგომა, მუდმივი ძიება კაბინეტის მუშაობის სტილისათვის დამახასიათებელი ნიშნად იქცა. ვინც ეძიებს, კიდევ პოულობსო, ასე უთქვამთ. სოციალისტური შეჯიბრების ახალი ფორმის დანერგვამ, მისმა მალალ ღონეზე მოწყობამ შესაძლებლობა მისცა თბილისის ქარხანა „გაზაპარატის“ მუშაკებს ეფექტიანობის, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ტემპის დაჩქარების, შრომელთა მზარდი მატერიალური, სოციალური თუ კულტურული მოთხოვნილებების უფრო სრულად დაკმაყოფილებისათვის ბრძოლაში შეძენილ გამოცდილებას.

როგორ, რით ეხვდებით ყრილობას? რა მისწრაფებებით, რა გეგმებით არის აღსავსე დღეს თითოეული პროფკავშირული ორგანიზაცია? — აი დელეგატთა ყრილობისწინა გადაძახილის თემა.

მაშ ასე, სიტყვას ვაძლევთ ყრილობის დელეგატებს.

საქართველოს პროფკავშირთა XVII ყრილობა, რომელიც დღეს მუშაობას შეუდგება, განაზოგადებს პროფსაბჭოს მიერ საანგარიშო პერიოდში განეულ ორგანიზატორულ საქმიანობას, წარმოების ეფექტიანობის, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ტემპის დაჩქარების, შრომელთა მზარდი მატერიალური, სოციალური თუ კულტურული მოთხოვნილებების უფრო სრულად დაკმაყოფილებისათვის ბრძოლაში შეძენილ გამოცდილებას.

რამდენი ათასი სიხარული

მუშეიგალები დაუდეგარი, მოუსვენარი ხალხია. ერთ ადგილას გაჩერებულს ვერ ნახავთ. ჩვენი სამშენებლო მოედნები მთელ ქალაქშია გაბნეული. ამოტომაც საყოფაცხოვრები პირობები ჩვენთვის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს. ამ ბოლო ხანებში სამშენებლო მოედნებზე გაჩნდა საყოფაცხოვრებო ვაგონები. გვამარაგებენ ახალი კერძებითაც. ასეთ ყურადღებას და

ერთიანი მისწრაფებით

ლაპარაკობენ ყრილობის დელეგატები

მხოლოდ ხარისხის ნიშნით

ფინა პროფკავშირული კრილობიდან გასული საანგარიშო პერიოდი თითქმის დაემთხვა საწარმოში ჩემს მოსვლას. დავამთავრე საშუალო სკოლა და სამკერვალო ფაბრიკაში მოვედი სამუშაოდ. ფეხმძღვანერი გამოდგა ჩემი მოსვლა აქ. საწარმოს ათასკაციანი კოლექტივისთვის ეს განვლილი პერიოდი მეტად ნაყოფიერი იყო. ჩვენი წარმატებები, კერძოდ, ის ფაქტი, რომ შარშანდელი წლიური დავალება ვადაზე ხუთი დღით ადრე შეგასრულეთ და გეგმის გადამეტებით 320 ათასი მანეთის სამკერვალო ნაწარმი გამოვუშვით, ბევრმა ფაქტორმა განაპირობა. ძირითადად კი ეს მაინც კარგად ორგანიზებული სოციალისტური შეჯიბრების ლოგიკური შედეგია.

შეჯიბრება ჩვენთან ნამდვილად საჯაროა, მოიცავს მთელ კოლექტივს. მრავალჯერ ფაფალოდვიბეგართ საკვაშრო პროფსაბჭოს და რესპუბლიკური პროფსაბჭოს საპატიო სიგელებით. ოლქის საწარმოთა შორის გაშლილ შრომითს მეტოქეობაში ჩვენს კოლექტივს მუდამ მეწინავის ადგილი უჭირავს. ხუთწლედის პირველ წელს, ოლქის სამრეწველო საწარმოთა შორის გაშლილ სოციალისტურ შეჯიბრში ცხენოსნის სამკერვალო ფაბრიკამ გამმარჯვა და იგი პარტიის სამხრეთ ოსეთის საოლქო კომიტეტის, საოლქო საბჭოს აღმასკომის, სამხრეთ ოსეთის პროფსაბჭოს და კომკავშირის საოლქო კომიტეტის გარდამავალი წითელი დროშით დაჯილდოდგა.

მთელი ჩვენი კოლექტივი, რომელშიც 460 კომუნისტური შრომის დამკვრელია, კომუნისტური შრომის საწარმოს სახელის მოპოვებისათვის იბრძვის, იმ თექვსმეტ ბრიგადას შორის, რომლებიც კომუნისტური შრომის დამკვრელის სპპატიო სახელს ატარებენ, ჩემი ბრიგადაც არის, და რაოდენ საამაყოა ასეთი დიდი მოვლენის დღეს განაცხადო, — ბრიგადა მხოლოდ სახელმწიფო ხარისხის ნიშნიან პროდუქციას უშვებს.

ჩვენ, მუშებს, პროფკავშირთა საფაბრიკო კომიტეტის მიმართ სამდურავი ნამდვილად არ გვეთქმის. იგი ყოველ ღონეს ხმარობა იმისათვის, რომ ვეზიაროთ ქვეყნის სხვა მოწონაე საწარმოთა მოწონაე გამოცდილებას, უფრო დაგხვეწოთ ტექნოლოგიური პროცესები და საბოლოო ანგარიშით გავზარდოთ სახელმწიფო ხარისხის ნიშნიანი პროდუქციის გამოშვება. საფაბრიკო კოლექტივის ინიციატივი ფაბრიკასთან აშენებულია საბავშვო ბაღი, რომელიც ანა ქალაქში ერთ-ერთი სანიმუშოა. საბავშვო ბაღმა ჩვენთან მომუშავე ქალებს ბევრად შეუმსუბუქა პირობები. შარშან 54 ოჯახმა იზეიმა ახალშობილობა. 120 ბინა მალე გაახარებს ბედნიერ ოჯახებს. ერთი სიტყვით, ხალისიან შრომასა და ყოფა-ცხოვრებაში გადის დრო. დიახ, გადის, მაგრამ მასზე, რაც უკან დარჩა, რაც წავიდა და აღარ დაბრუნდება, გული არ გწყდება იმიტომ, რომ იგი სავსე იყო, იმიტომ რომ დროის ამ მცირე მონაკვეთში საკუთარი ბარჯის გამო არ ფრცხვენია, პირიქით, გეამყუბა, მიღწეული.

მ. გოგოგოზოვა,
ცხინვალის სამკერვალო ფაბრიკის -მუშა, კომუნისტური შრომის დამკვრელი, პროფჯგუფორგი.

ნაკლი არ შნდა მივაჩუმათოთ

„სასურსათო პრობლემა — როგორც სამეფონეო ისე პოლიტიკური თვალსაზრისითაც — მთელი ხუთწლედის ცენტრალური პრობლემაა“ — ამხნიან ლ. ი. ბრეჟნევის მიერ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1981 წლის ნოემბრის პლენუმზე წარმოთქმული ეს სიტყვები ჩვენი შემდგომი მუშაობის ზუსტი ორიენტირია.

ვინ უნდა გადაჭრას ეს პრობლემა თუ არა ჩვენ — სოფლის მეურნეობის მშრომელებმა, რომლებიც უშუალოდ ვმქნით მატერიალური დოვლათს?! და ამ მნიშვნელოვანი საკითხის გადაწყვეტაში ჩვენ ადგილი ეჭირა. ეს ადგილი ჩვენ ბოლო ორ-სამ წელიწადში ბევრად გავაფართოვეთ. ეს ადგილი ჩვენ ბევრ ადგილას ვიგულისხმეთ. ეს ადგილი ჩვენ ბევრ ადგილას ვერ

● დეპუტატი. საზოგადოება. ხანა

იყავ მოქალაქე

„ერთხელ მკითხეს, ინტელიგენტი რა არისო. ვუპასუხე, ინტელიგენტად მიმაჩნია ჩემი წერა-კითხვის უცოდინარი ბებია, რომელმაც არცკი იცოდა ეს სიტყვა, მაგრამ ყოველთვის ფეხზე წამოდგებოდა ხოლმე, როცა სტუმარი შემოვიდოდა, თუნდაც ეს მეზობლის პატარა ბიჭი ყოფილიყო...“ უთხრა ნოდარ დუმბაძემ „იზვესტიის“ კორესპონდენტს ლეონიდ შინკარიოვს ახალგაზრდობის ფსიქოლოგიაზე საუბრისას.

ნოდარ დუმბაძე ცნობილი საბჭოთა მწერალია. ავტორია წიგნებისა „მე, ბებია, ილიკო და ილარიონი“, „მე ვხედავ მზეს“, „მზიანი ღამე“, „ნუ გეშინია, დედა“, „თეთრი ბაირაღები“, „მარადისობის კანონი“, ლენინური პრემიის ლაურეატი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, ეროვნებათა საბჭოს სახალხო განათლებისა და კულტურის მუდმივი კომისიის წევრი. იგი 53 წლისაა, ჰყავს ორი შვილი, ცხოვრობს თბილისში.

ნოდარ დუმბაძის დაკვირვებანი თაობაზე, რომელიც ბავშვის სამყაროდან დიდებში გადადის, როცა ირღვევა ერთი გვარი ცნებები და იქმნება ახალი, გაფლენს რომ ახდენს ფსიქიკაზე, ცხოვრებისეულ პოზიციაზე, უკვე არა ყმაწვილის, მაგრამ ჯერ არც ჭაბუკის ქცევაზე, გამოსჭვივის მის წიგნებში, რომლებიც მისი საკუთარი ბედით ხუნძავენ. დუმბაძე ულოდმამოდ გაიზარდა. ამან გაამახვილა მისი სიყმის წლების ალქმა, და მე ვკითხე, რომელმა გარემოებამ განსაზღვრა მისი ხასიათი ინ გარდატეხის ჟამში.

ნ. დუმბაძე. მთიელ ტომებს ჭკნნდათ და დღესაც აქვთ აღზრდის სისტემა, რომელიც ერთი შეხედვით პარადოქსულად მოგეჩვენებათ: ბავშვებს ძალზე მკაცრად ეპყრობიან და ამასთანავე ყოველნაირად ანებივრებენ, რათა ისინი ლაღნი და ამაყნი გაიზარდონ. ბაბუაჩემი ულოცავს მაძღრედა დამენთო ცეცხლი, შეამზადოიყავი ცხენზე, მეკოლოდა იარაღი, გადამეცეო ტყვრი ფინნაღი, ღამოამობით მარტოს მიშვებდა. არ ვიცი, იქნებ კუდში მომყვებოდა, მაგრამ შუდამ მქონდა იმის გრძნობა, რომ მე მენდობიან: მან ჩემი შესაფერისი ზომის თოხი და ცული გამიკეთა, ბოსტნის ნაკვეთი გამომიყო, მომცა კალთი, და მე ვთამაშობდი შეშომპასს, რომელსაც იგი ისულელდდა, სანამ არ ვისწავლე ხეზე ასვლა თუ ყურძნის კიბეზე, როგორც ამას უფროსები აკეთებდნენ. ბაბუაჩემი უკვე ამბინ გლეხად მრწოდა.

სხვათა შორის, ქართველებში, ისევე როგორც ბევრ სხვა ხალხში, ტრადიციულად ძალზე დაახლოებული არიან ბაბუა-შვილიშვილები. ჩვენში ასეთი ინდიგაც კი არის: „შვილმა გული გამიარა, შვილიშვილმა — გული გულ-ში“. თითქოს, შვილზე ბვირფასია კაცს არაფერი ჰყავს, მაგრამ მოსუცებულობაში ადამიანს ეჩვენება, რომ შვილიშვილები ტატად უყვარს. ბავშვებსაც ბებიები უფრო ანებივრესებთ — ისინი ბევრ რამეს უამბობენ, ნაირ-ნაირ გასართობებს გამოუგონებენ, ანებივრებენ, ბევრ რამეს აპატიებენ. მათ აქვთ საამისო დრო, რომელიც მშობლებს, მუდამ სადღაც რომ მიიჩქარიან ჩვენს დინამიკურ საუკუნეში, ხშირად არ ჰყოფნით. ასეა თუ ისე, როგორ დეპუტატთა ჯგუფში ლაპარაკი ჩამოვარდება ამაზე, რომ მოხეცი ბერსონერები შესაფერის ბრომაში ჩავაბათ, მე ვფიქრობ ხოლმე, რომ ეს შვილიშვილებთან მათი ურთიერთობის საზიანოდ არ უნდა მოხდეს.

სიყრმის წლებში დამოუკიდებლობა ძალიან დიდი რამ გაზლავთ. ეს არის ყმაწვილის თვითშეგნების ჩამოყალიბების ხანა, გარემომცველნი მას ბევრ უურადღებას უთმობენ, ეძებენან, როგორც ბავშვს და ამავე დროს როგორც დიდს. და ყმაწვილს აწვალებს აზრი, სურს გიყო	ეს საკუთარ თავში — ვინა ვარ მე ამ სამყაროში? მას უყვარს განყენებული ფილოსოფია, აზრის გამოთქმა საკუთარ თავზე და საერთოდ ამქვეყნად ყველაფერზე, რაზეც ჯერ ჯერობით რიგიანად არაფერი იცის. მიმდინარეობს დამოუკიდებლობის წყურვილით შეპყრობილი პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესი.

მე, როგორც დეპუტატს, ხშირად მიხდება ყოფნა საარჩევნო ოლქის საწარმოებში, თვალს ვაღევნებ მუშა ხალხს, და მიგეხდი, რომ კაცი მაშინ ბრომობს კარგად, როცა მისი ბრომა თავისუფალი, სასიამოვნოა, როცა იმას აკეთებს, რისი გაკეთებაც სურს. მონური ფსიქოლოგიის ადამიანები დიდ ეულმოდგენებას ავ ოსტატობას ვერ იჩენენენ. მხოლოდ თავისუფლებას მივყეკთარ სულეყოფილებამდე. ხარისხის ნიშანი აზის მსოფლიოს მთელ პროდუქციას, რომელსაც ადამიანები ცხოვრების სიხარულით ქმნიან.

ლ. შინკარიოვი. ალბათ სიხარულიანი ცხოვრება მაინც ცოდნას, პროფესიონალიზმს ნუდა შეეუხამოთ. ყმაწვილს ბრიად დიდი პრეტენზიები აქვს ხოლმე, რომლებიც ყოველთვის არ ემთხვევა მის შინაგან რეალურსებს. მას სწამს დევიზი: „ეძიებდე და ჰპოვებდე“. მაგრამ ჰპოვებენ მეტწილად ისინი, ვინც თავის მოწოდებას

მიაგნო, ანუ საკუთარი თავი იპოვა. ეს კი ურთულესი ფსიქოლოგიური და მორალური პრობლემაა — პროფესიულად განსაზღვრო თანამედროვე საზოგადოებაში. მით უმეტეს, გარდამავალ ასაკში, როცა საკუთარი თავი ეულად, ყველასათვის უმაქნის კაცად, ხან კი განდგომილად პიროვნებად გეჩვენება, რომელსაც გრანდიოზული წარმატება ელის ამ ცხოვრებაში.

ნ. დუმბაძე. მე ვიცნობ კაცს, ძალზე ჩვეულებრივ კაცს, რომელმაც მითხრა, მე ქვეყნად ყველაზე ლამაზი ცოლი მყავსო, ცოლი კი ამტკიცებდა, ჩემ ქმარზე უკეთესი არ არსებობსო. გარეგნულად ორივენი შეუხედავნი, ულამაზონიც კი არიან, მაგრამ მშვენიერნი — ერთმანეთთან ურთიერთობაში. მათ ერთმანეთი უყვართ და სამყარო ვერ წამოუდგენიათ უერთმანეთოდ. დღემდე მშურს მათი. ასეთი იდეალური შემთხვევა ხშირი არ არის, მაგრამ ამას იმიტომ ვამბობ, რომ საკუთრივ საკუთარ თავს მიაგნო. და ბედნიერებაა, როცა ეს ძიება გრძელდება. იქნებ, თვითონ მე ასე არ ვცხოვრობდე, მაგრამ ბედამ მქონდა იმის გრძნობა, რომ მე მენდობიან: მან ჩემი შესაფერისი ზომის თოხი და ცული გამიკეთა, ბოსტნის ნაკვეთი გამომიყო, მომცა კალთი, და მე ვთამაშობდი შეშომპასს, რომელსაც იგი ისულელდა, სანამ არ ვისწავლე ხეზე ასვლა თუ ყურძნის კიბეზე, როგორც ამას უფროსები აკეთებდნენ. ბაბუაჩემი უკვე ამბინ გლეხად მრწოდა.

სხვათა შორის, ქართველებში, ისევე როგორც ბევრ სხვა ხალხში, ტრადიციულად ძალზე დაახლოებული არიან ბაბუა-შვილიშვილები. ჩვენში ასეთი ინდიგაც კი არის: „შვილმა გული გამიარა, შვილიშვილმა — გული გულ-ში“. თითქოს, შვილზე ბვირფასია კაცს არაფერი ჰყავს, მაგრამ მოსუცებულობაში ადამიანს ეჩვენება, რომ შვილიშვილები ტატად უყვარს. ბავშვებსაც ბებიები უფრო ანებივრესებთ — ისინი ბევრ რამეს უამბობენ, ნაირ-ნაირ გასართობებს გამოუგონებენ, ანებივრებენ, ბევრ რამეს აპატიებენ. მათ აქვთ საამისო დრო, რომელიც მშობლებს, მუდამ სადღაც რომ მიიჩქარიან ჩვენს დინამიკურ საუკუნეში, ხშირად არ ჰყოფნით. ასეა თუ ისე, როგორ დეპუტატთა ჯგუფში ლაპარაკი ჩამოვარდება იმაზე, რომ მოხეცი ბერსონერები შესაფერის ბრომაში ჩავაბათ, მე ვფიქრობ ხოლმე, რომ ეს შვილიშვილებთან მათი ურთიერთობის საზიანოდ არ უნდა მოხდეს.

სიყრმის წლებში დამოუკიდებლობა ძალიან დიდი რამ გაზლავთ. ეს არის ყმაწვილის თვითშეგნების ჩამოყალიბების ხანა, გარემომცველნი მას ბევრ უურადღებას უთმობენ, ეძებენან, როგორც ბავშვს და ამავე დროს როგორც დიდს. და ყმაწვილს აწვალებს აზრი, სურს გიყოდეს საკუთარ თავში — ვინა ვარ მე ამ სამყაროში? მას უყვარს განყენებული მსჯელობა, აზრის გამოთქმა საკუთარ თავზე და საერთოდ ამქვეყნად ყველაფერზე, რაზეც ჯერ ჯერობით რიგიანად არაფერი იცის. მიმდინარეობს დამოუკიდებლობის წყურვილით შეპყრობილი პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესი.

მე, როგორც დეპუტატს, ხშირად მიხდება ყოფნა საარჩევნო ოლქის საწარმოებში, თვალს ვაღევნებ მუშა ხალხს, და მიგეხდი, რომ კაცი მაშინ ბრომობს კარგად, როცა მისი ბრომა თავისუფალი, სასიამოვნოა, როცა იმას აკეთებს, რისი გაკეთებაც სურს. მონური ფსიქოლოგიის ადამიანები დიდ ეულმოდგენებას ავ ოსტატობას ვერ იჩენენენ. მხოლოდ თავისუფლებას მივყეკთარ სულეყოფილებამდე. ხარისხის ნიშანი აზის მსოფლიოს მთელ პროდუქციას, რომელსაც ადამიანები ცხოვრების სიხარულით ქმნიან.

ლ. შინკარიოვი. ალბათ სიხარულიანი ცხოვრება მაინც ცოდნას, პროფესიონალიზმს ნუდა შეეუხამოთ. ყმაწვილს ბრიად დიდი პრეტენზიები აქვს ხოლმე, რომლებიც ყოველთვის არ ემთხვევა მის შინაგან რეალურსებს. მას სწამს დევიზი: „ეძიებდე და ჰპოვებდე“. მაგრამ ჰპოვებენ მეტწილად ისინი, ვინც თავის მოწოდებას

შეიძლება ყმაწვილს იმის უფლება მივცეთ, რომ მასში ქვეყნა გრძნობებმა გაიმარჯვოს. ადამიანი მანამდე უნდა ამოთქროონ ჭაობიდან, სანამ თმა მაინც მოუჩანს.

დეპუტატის საქმეებზე მუშაობისას ერთი 15 წლის გოგონა გავიცანი. ნამდვილი მზეთუნახავი! იგი უნდა გაესამართლებინათ ქურდების ბანდაში მონაწილეობისთვის. ჩვენ დიდხანს ვისაუბრეთ, და მე ვიგრძენი მასში გულწრფელობა და ძალა, რომელიც კაეშის გაყოფაყვეტინებდა წარსულთან. ვუშუამდგომლე, რომ მისთვის თავისუფლება არ აღეკვეთათ. ახლა ეს გოგონა ტექნიკუმში სწავლობს, და მე მიხარია, როცა ვხედავ, რომ იგი სულ ერთი მტკიცედ დგება ფეხზე.

ჩვენში, საქართველოში, ორმოცდაათი წლისა რომ იყო, სულ ერთია, დედ-მამა მაინც ასე გელაპარაკება: „ჩემო მამიკო, ჩემო ბიბლიკო...“. და შმობლები კვლავ გრძნობენ პასუხისმგებლობას შვილების აღზრდისათვის. ერთ ბოროტმქმედზე მიამბეს. როცა მსჯავრი დაადეს, ცოლმა ღარ მიაკონა, შვილებმა ზურგი შეაქციეს. მარტო დედა ეახლა და დაუოქა: „მაპატიე, რომ ასე გავბრაზეო...“

ლ. შინკარიოვი. მე არ მსურს, თუნდაც ოდნავი ჩრდილი მივაყენო ჩვენს ბაგა-ბაღებს, სადაც ასე ბევრი რამ კეთდება ყველაზე პატარების აღსაზრდელად, და მაინც, ჩემი დაკვირვებით, ამ ბაგა-ბაღებში ბავშვების ხანგრძლივი ყოფნა რადენადმე ამცირებს შმობლების, განსაკუთრებით დედის გაღელის შესაძლებლობებს, ოჯახებს ეზრდება ფილი ბავშვებზე. ბევრ ოჯახში ეზრდება ორ „სიმართლეს“, რომელთაგან ერთი საშინაო, ხოლო მეორე — საგარეო. მე არ ვილაპარაკებ ამგვარი სიტუაციების სათავეებზე, მხედველობაში მაქვს ის უდიდესი დატვირთვა, რომელსაც ამ დროს იღებს ბავშვის ფსიქიკა.

ნ. დუმბაძე. ახალი არაფერი იქნება, თუ ვიტყვე, რომ ახალგაზრდა კაცს, განსაკუთრებით პიროვნების ჩამოყალიბების ხანაში, კონკრეტული დროის ბეჭედი აზის, დროისა, რომელიც სხვადასხვა ნიშნის მიხედვით ათი წლისა და უფრო მცირე მონაკვეთების ფარგლებშიც კი შეგვიძლია დავადგინოთ. თქვენ იცით, ბევრ რუსულში სიტყვა „ოტროკი“ — ყრმა „ლაპარაკის უფლების არმქონეს“ ნიშნავდა და „მსახურის“, „მუშაკის“ და სხვა მნიშვნელობით იხმარებოდა. ჩვენ ჩვენს ყრმებს ლაპარაკი ვასწავლეთ, ვეხმარებით დიდების სამყაროში შევიდეს, მაგრამ ბელის სიღრმეში მაინც ბავშვად ვთვლით, რომელსაც უნარი არ შესწევს გაიგოს სერიოზული ლაპარაკი.

ალბათ, მართალი არ არიან ბშობლები, როცა ქმნიან სიტუაციებს, რომლებსაც, თუნდაც იოტის ოდენად, შეუძლიათ ყმაწვილს თავს მოახვიონ შემგუებლობის გამოცდილება. ჩვენ ისეთი ადამიანები გეკნირდა, ამბობდა ვ. ი. ლენინი, რომელთა იმედი გვექნება, რომ ისინი არც ერთ სიტყვას არ იტრწმუნებენ უსაფუძვლოდ, არც ერთ სიტყვას არ იტყვიან საკუთარი სინდისის საწინააღმდეგოდ, არ შეუშინდებიან არავითარი სიძნელის აღიარებას. ყმაწვილების ეკუი საშიში არ არის, თუ ჩანერგული აქვთ სამშობლოს სიყვარული. ეს ზმდათამაშობდა გრძნობას, რომლისთვისაც დაუფიქრებლად გასწირავ სიცოცხლეს.

...თბილისში ამ სიუბრის შემდეგ მალე ნოდარ დუმბაძეს მოსკოვში შეეგზავნა. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიაზე ჩამოსულიყო. ჩვენ გორკის ქუჩაზე მივაბიჯებდით, წვიმდა. დუმბაძეს იღლიაში ამოეჩარა ტყავის საქაღალდე. სამხატვრო თეატრის მახლობლად გადასასვლელთან ერთმანეთს ვეთხოვებოდით. სანამ მეორე მხარეს წითელი შუქნიშანი ეთთო, ნოდარმა საქაღალდე გახსნა და მანქანაზე ნაბეჭდი მაჩვენა. მე მეგონა, მისი ახალი წიგნია-მეთქი. მაგრამ პირველივე სტრიქონებმა გამიფანტა ეჭვი. ეს იყო დეპუტატის ბრალთა სახალხო განათლებისა და კულტურის მდგომი კომისიისადმი მოსწავლეთა შრომითის აღზრდაში საქართველოს გამოცდილების შესახებ. „ტირაჟი სულ ერთი ეგზემპლარია, — მითხრა ნოდარმა ხელის ჩამორთმევისას, — მაგრამ არა მგონია ეს თხზულება ნაკლებად მნიშვნელოვანი იყოს, ვიდრე სხვები, რომლებსაც ხელს აწერს „დუმბაძე“.

„იზვესტია“, 1982 წ. 25/I.

მეგობრები ერთმანეთს გამოცდილებას უზიარებენ

ჩვენთან, გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ხუთი უნივერსიტეტია. მეექვსეს ჩვენ სამართლიანად ვეწოდებთ საბჭოთა კავშირის უმაღლეს სასწავლებლებს, სადაც ახლა თითქმის რ ათასი ჩვენი მომავალი მაღალკვალიფიციური სპეციალისტი სწავლობს, — თქვა საქონფორმის კორესპონდენტთან საუბარში თავისუფალი გერმანელი ახალგაზრდობის კავშირის ცენტრალური ხელმძღვანელობის სამდივნოს წევრმა თომას ბრაუნმა. იგი საქართველოში ჩამოვიდა სსრ კავშირში მოსწავლე სოციალისტური თანამეგობრობის ქვეყნების სტუდენტთა აქტივის საკავშირო სემინარში მონაწილეობისთვის, რომელიც გაიხსნა. „ოქროს საწმისის“ საერთაშორისო ბანაკში. იგი მომდინარეობს სრულიად საკავშირო ახალგაზრდათა ლენინური კომკავშირისა და თავისუფალი გერმანელი ახალგაზრდობის კავშირის ცენტრალური

სემინარის გახსნისას საქართველოს აკად. ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ი. ორჯონიკიძემ გულთბილად მიეღოდა მას მონაწილეებს, უსურვა მათ ნაყოფიერი მუშაობა.

სემინარის პროგრამით გითვალისწინებულია ლექციები და საუბრები, დისკუსიები განვითარებული სოციალისტური საზოგადოების „ახალგაზრდა სპეციალისტის მოშზადების პრობლემებისა და პერსპექტივების შესახებ, აგრეთვე შეხვედრები საქართველოს საწარმოებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში, ინტერნაციონალური მეგობრობის საღამოები.

სემინარის გახსნის დაესწრნენ გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მოსკოვის საელჩოს პირველი მდივანი ზ. ჰუნგერი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მოსკოვის საელჩოს მეორე მდივანი უ. ანრსვალდი და გ. ზნაიერი.

ფაქტები ● მოვლენები ● კომენტარი

ა. ა. გრომიკოსა და ა. ჰეიგის მოლაპარაკება

ჟენევა. აქ გაიმართა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრის, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის ა. ა. გრომიკოსა და ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის ა. ჰეიგის მოლაპარაკება.

მინისტრებს ჰქონდათ ორი შეხვედრა, რომელთა დროს განიხილეს ფართო წრის საკითხები როგორც საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის, ისე მთლიანად საერთაშორისო ვითარების შესახებ.

საბჭოთა მხარემ მთავარი ყურადღება დაუთმო გამლეტული შეიარაღების, უწინარეს ყოველისა, ბირთვული შეიარაღების შეწყვეტისა და შემცირების განმტკიცების საკითხებს.

ამ თვალსაზრისით განიხილეს საქმის ვითარება აგრეთვე ევროპაში საშუალო სიშორის ბირთვული შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ მოლაპარაკებაზე. ორივე მხარემ აღნიშნა, რომ მათ პოზიციებს შორის არსებობს განსხვავება, რომელიც ჯერ კიდევ დაძლეული არ არის. ხოლო რაც შეეხება საბჭოთა მხარეს, იგი, როგორც დღემდე, ყოველ ღონეს იხმარს, რათა ხელი შეეწყოს ამ პრობლემის გადაწყვეტას. მათ დათქვეს, რომ სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციები ეუხვევაში გაანაგრძობენ ევროპაში ბირთვული შეიარაღების შეზღუდვის კონკრეტული საკითხების განხილვას.

სტრატეგიული შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ მოლაპარაკების განახლების საკითხის განხილვის დროს ამერიკის მხარემ თავი აარიდა დაეთქვა ვადა, თუ როდის იქნება მზად დაიწყოს მოლაპარაკება ამ უმნიშვნელოვანეს პრობლემაზე. საბჭოთა მხარემ განაცხადა, რომ სსრ კავშირი მზად არის ამისათვის.

ა. ა. გრომიკოსა და ა. ჰეიგს შორის გაიმართა აგრეთვე აზთა გაზიარება სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის ისეთ საინტერესო პრობლემებზე, როგორიც ახლო აღმოსავლეთის, სამხრეთ აფრიკის, აზიისა და ზოგიერთი სხვა რაიონის მდგომარეობაა.

საბჭოთა მხარემ ყველა ამ პრობლემის გამო ჩამოაყალიბა პრინციპული პოზიცია, რომელიც გულისხმობს იმის აუცილებლობას, რომ ადამიანურად საშიროება, რომელსაც ომქმედობას უქმნის არსებული დაძაბულობა ამ რაიონებში, და უზრუნველყოფილი იქნეს ხალხთა თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის უფლებანი.

ამერიკის მხარემ სცადა განხილვის საგნად ექცია საკითხები, რომლებიც ეხება პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში მომხდარ ამბებს. ეს ცდა საბჭოთა მხარემ უარყო როგორც ისეთი რამ, რაც შეუთავსებელია სუვერენულ სახელმწიფოთა საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპთან.

ორივე მხარემ გამოთქვა აზრი, რომ გამართული მოლაპარაკება აუცილებელი და სასარგებლო იყო.

● გზრ

1. 704. 000 უმუშევარი

„ტსენზი“ გაიმართა დასავლეთ-გერმანელ მეტალურგთა და მათი ოჯახების წევრების მასობრივი საპროტესტო მარში. მათ გაილაშქრეს წარმოების კაპიტალისტური „რაციონალიზაციის“ წინააღმდეგ, რომელიც კვეცავს სამუშაო ადგილებს. მანიფესტაციაში (სურათზე ზემოთ) რაი ათასზე მეტი კაცი მონაწილეობდა.

გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ეკონომიკის ამლანდელი მდგომარეობისათვის დამახასიათებელია ბოლო ათწლეულში ყველაზე მაღალი დონე უმუშევრობისა, რომელმაც მრეწველობის ყველა დარგი მოიცვა. ნიურნბერგის შრომის საკითხების ფედერალური სამმართველოს ცნობით, 1981 წლის ბოლისათვის ქვეყანაში 1704000 უმუშევარი იყო.

დიაგრამაზე ნაჩვენებია უმუშევრობის შედარებითი ზრდა 1977-1981 წლების ნოემბერში.

ადნ-საადესის ფოტო.

საკადესისა და ახალი ამბების საგაზეთოს კორესპონდენტები გვაცყობინებენ

საერთაშორისო ● ლიტერატურული ● ლიტერატურული ● ზეციერი ● ზეციერი

27 იანვარი

კულტურის ქრონიკა

მარია კალასის ფონდი

პარიზში შეიქმნა ახალგანთქმული ბერძენი სოპერო მომღერლის მარია კალასის ფონდი. მისი პრეზიდენტი გახდა პიანისტი ქალი ვასხო დევეკი, რომელსაც კარგად იცნობენ საბერძნეთისა (სადაც იგი დაიბადა) და საფრანგეთის (სადაც ცხოვრობს და მუშაობს) ფარგლებს გარეთაც. იგი რამდენჯერმე იყო საგასტროლოდ საბჭოთა კავშირში, მარია კალასთან ერთად ეხვრეოდა ა. ჩაიკოვსკის სახელობის კონკურსს.

ფონდის პირველი ნაბიჯი იყო ახალგაზრდა ბერძენი მომღერალი ქალის, ფონდის ერთ-ერთი სტიპენდიატის, ანიეტ ბალცას კონცერტი პარიზის „გრანდ ოპერაში“. 1983 ან 1984 წელს დაგეგმილია სოპერო მომღერლთა და დამდგმელთა საერთაშორისო კონკურსის მოწყობა. ვასხო დევეკის გაზრახული აქვს აგრეთვე დაარწმუნოს კალასის სახელობის პრემია ახალი ტალანტების სოპერო სტუდიაში ჩაბარებისა და პარიზში, სადაც მომღერალი ქალი გარდაიცვალა, გახსნას მისი მუზეუმი.

მეცნიერება და ტექნიკა

აფრიკანი ტანკერი

ტუილად არ უთქვამთ, ყოველგვარი ხიანლე ზნორად დიდი ხნის წინათ დავიწყებული სიძველეკაო. მწვავე ენერგეტიკული კრიზისის პირობებში დასავლეთში კვლავ გაიხსენეს აფრიანი გემები. თუმცა, დღეს ისინი ბევრად განსხვავდებიან თავიანთი (წინამორბედებისგან. როგორც ფორმით, ისე ალეკურვალობით. იაპონიაში წარმატებით დამთავრდა ტანკერ „შინ ატოკოკ მარუს“ გამოცდა. მას ჩვეულებრივი დიზელური ძრავის გარდა, ორი აფრა აქვს. ერთი წლის მანძილზე იგი იაპონიის ნავსადგურებს შორის მიმიდიოდა. აფრებს მართავდა ელექტროგამომთვლელი მანქანა, რომელიც უზრუნველყოფდა ქარის ძალის მაქსიმალურად გამოყენებას.

ეს საინტერესოა

როდის ვიზრდებით

მრავალი ცხოველი, კერძოდ, თაგვები, ყველაზე სწრაფად გაჯავეთებიდან პირველ საათებში იზრდებიან, და ნაკლებად — ძალის წინ. დაახლოებით ასეთივე ცოცხი ხდება ბავშვებში. ამ დასკვნამდე მივიდა ხარკიბურგის პასტერის ინსტიტუტის მასწავლებელი კლოდინ უდეტი.

ზრდის ტემპი წლის დროის მიხედვით იცვლება, ყველაზე ინტენსიური განვითარება ხდება გაზაფხულზე, ყველაზე ნაკლები — ზამთარში. ინგლისში განხორციელებული გამოკვლევების შედეგად ზრდის „სეზონური“ ცვლილებები ბავშვთა 30 პროცენტს ალმოაჩნდა.

ა. ა. გრომიკოსი ● ჰ. ჰეიგი

ჟენევა. აქ გაიმართა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრის, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის ა. ა. გრომიკოსა და ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის ა. ჰეიგის მოლაპარაკება.

მინისტრებს ჰქონდათ ორი შეხვედრა, რომელთა დროს განიხილეს ფართო წრის საკითხები როგორც საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის, ისე მთლიანად საერთაშორისო ვითარების შესახებ.

საბჭოთა მხარემ მთავარი ყურადღება დაუთმო გამლეტული შეიარაღების, უწინარეს ყოველისა, ბირთვული შეიარაღების შეწყვეტისა და შემცირების განმტკიცების საკითხებს.

ამ თვალსაზრისით განიხილეს საქმის ვითარება აგრეთვე ევროპაში საშუალო სიშორის ბირთვული შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ მოლაპარაკებაზე. ორივე მხარემ აღნიშნა, რომ მათ პოზიციებს შორის არსებობს განსხვავება, რომელიც ჯერ კიდევ დაძლეული არ არის. ხოლო რაც შეეხება საბჭოთა მხარეს, იგი, როგორც დღემდე, ყოველ ღონეს იხმარს, რათა ხელი შეეწყოს ამ პრობლემის გადაწყვეტას. მათ დათქვეს, რომ სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციები ეუხვევაში გაანაგრძობენ ევროპაში ბირთვული შეიარაღების შეზღუდვის კონკრეტული საკითხების განხილვას.

სტრატეგიული შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ მოლაპარაკების განახლების საკითხის განხილვის დროს ამერიკის მხარემ თავი აარიდა დაეთქვა ვადა, თუ როდის იქნება მზად დაიწყოს მოლაპარაკება ამ უმნიშვნელოვანეს პრობლემაზე. საბჭოთა მხარემ განაცხადა, რომ სსრ კავშირი მზად არის ამისათვის.

ა. ა. გრომიკოსა და ა. ჰეიგს შორის გაიმართა აგრეთვე აზთა გაზიარება სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის ისეთ საინტერესო პრობლემებზე, როგორიც ახლო აღმოსავლეთის, სამხრეთ აფრიკის, აზიისა და ზოგიერთი სხვა რაიონის მდგომარეობაა.

საბჭოთა მხარემ ყველა ამ პრობლემის გამო ჩამოაყალიბა პრინციპული პოზიცია, რომელიც გულისხმობს იმის აუცილებლობას, რომ ადამიანურად საშიროება, რომელსაც ამქმედობას უქმნის არსებული დაძაბულობა ამ რაიონებში, და უზრუნველყოფილი იქნეს ხალხთა თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის უფლებანი.

ამერიკის მხარემ სცადა განხილვის საგნად ექცია საკითხები, რომლებიც ეხება პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში მომხდარ ამბებს. ეს ცდა საბჭოთა მხარემ უარყო როგორც ისეთი რამ, რაც შეუთავსებელია სუვერენულ სახელმწიფოთა საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპთან.

ორივე მხარემ გამოთქვა აზრი, რომ გამართული მოლაპარაკება აუცილებელი და სასარგებლო იყო.

პოლონეთის სეიმის დადგენილება

ვარშავა. პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის სეიმმა მოიწონა პოზიცია, რომელიც ეროვნული ხსნის სამხედრო საბჭოს თავმჯდომარემ ვ. იარუზელსკიმ წარმოადგინა.

სეიმმა თავის დადგენილებაში აღნიშნა, რომ პოლონეთის ამბეგბის გენერალურმა 1981 წლის 13 დეკემბრამდე ქვეყანას უდიდეს საფრთხე უქადდა. სოციალისტისადმი მტრული ანარქიისა და დესტაბილიზაციის ძალები ილაშქრებდნენ პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფოებრივი წყობილების საფუძვლებისა და ძირითადი ინსტიტუტების წინააღმდეგ. ძირს უფრო ღრმად მის კვეშრეებს, დამბლას სცემდნენ სახალხო მეურნეობას და სახელმწიფოსო ცხოვრებას. სამშვიდობო მოწოდებებს სოციალისტური ეროვნული ერთიანობა ამ ფრონტზე ეხოვრებას. ეს ეროვნული ერთიანობა ეროვნული ერთიანობა ... ...

გამოჩენილი მხედართმთავარი

ი. ვ. ტიულენევის დაბადების 80 წლის თავის გამო

თბილისი. ამერკავკასიის წითელდროშოვანი სამხედრო ოლქის ჯარების ისტორიის მუზეუმის ერთ-ერთ ვიტრინაში სხვა რელიკვიებთან ერთად ძველ ოქრის საათი წარწერით „ეიდგან სარდალს, არმიის გენერალს ი. ვ. ტიულენევს საქართველოს მშრომელებისაგან. XXV — ოქტომბერი".

ივანე ვლადიმერის ძე ტიულენევის ცხოვრება და მოღვაწეობა ძალიან ჰგავს იმათ ბედს, ვინც მთელი თავისი ცხოვრება მიუძღვნა არმიაში სამსახურს, ვისაც თავი არ დუზოგავს საბჭოთა ხელისუფლებისათვის, შშობლიური კომუნისტური პარტიის საქმისათვის ბრძოლაში, ვინც ამრავალი საბჭოთა არმიის მხედრული. დიდება და სალვი, მან 65 წელს იმსახურა ჯარში და სამ ომში მიიღო მონაწილეობა.

ი. ვ. ტიულენევი დაიბადა 1892 წლის 28 იანვარს ახლანდელი ულიანოვსკის ოლქის სოფელ შატრაშანში წერილშეალინი ღარიბი გლეხის ოჯახში. ჯერ კიდევ სიყმაწვილეში შეიცნო მან გაჭირვება, შიმშილი და სიღუმბერე, გლეხკაცის ნაიძულები შრომის მთელი სიმძიმე. 1904 წლიდან ი. ვ. ტიულენევმა შეგირდად დაიწყო. მუშაობა სოფლის სამეფლოში, მერე კი შავ მუშად ბადაგსახმეხლის ქარხანაში.

1905 წელს შატრაშანამდე მოაღწია კაპიტალისტთა და შემპოლეტთა წინააღმდეგ ამხედრებული მუშებისა და გლეხების რევოლუციური გამოსვლების ტალღამ. სოფელში ოტაკ. გლეხთა გამოსვლების სათავეში ჩაუდგა ვლადიმერ ტიულენევი. ანდერმაში ბატონ ოჯახში. ჯერ კიდევ სიყმაწვილეში შეიცნო მან გაჭირვება, შიმშილი და სიღუმბერე, გლეხკაცის ნაიძულეგი შრომის მთელი სიმძიმე. 1904 წლიდან ი. ვ. ტიულენევმა შეგირდად დაიწყო. მუშაობა სოფლის სამეფლოში, მერე კი შავ მუშად ბადაგსახმეხლის ქარხანაში.

1905 წელს შატრაშანამდე მოაღწია კაპიტალისტთა და შემპოლეტთა წინააღმდეგ ამხედრებული მუშებისა და გლეხების რევოლუციური გამოსვლების ტალღამ. სოფელში ოტაკ. გლეხთა გამოსვლების სათავეში ჩაუდგა ვლადიმერ ტიულენევი. ანდერმაში ბატონ ოჯახში. ჯერ კიდევ სიყმაწვილეში შეიცნო მან გაჭირვება, შიმშილი და სიღუმბერე, გლეხკაცის ნაიძულეგი შრომის მთელი სიმძიმე. 1904 წლიდან ი. ვ. ტიულენევმა შეგირდად დაიწყო. მუშაობა სოფლის სამეფლოში, მერე კი შავ მუშად ბადაგსახმეხლის ქარხანაში.

1905 წელს შატრაშანამდე მოაღწია კაპიტალისტთა და შემპოლეტთა წინააღმდეგ ამხედრებული მუშებისა და გლეხების რევოლუციური

სამოქალაქო ომის ჭარცეტლში კომუნისტური პარტია, ვ. ი. ლენინი, ხელმძღვანელობდნენ რა ახალი არმიის შენებლობას, ზრდიდნენ პროლეტარულ სამეფოროპოლტიკურ შემადგენლობას. მიეწყო სამხედრო კურსების ქსელი, შეიქმნა მუშურ-გლეხური წითელი არმიის გენერალური შტაბის აკადემია. 1918 წლის დამლევს ამ აკადემიის მსმენელი გახდა ი. ვ. ტიულენევიც. სამუდამოდ დაიხსომა მან პირველი შეხვედრა ვ. ი. ლენინთან. ეს 1918 წლის დეკემბრის დამდეგს მოხდა.

მაგრამ იმისანად აკადემიის დამთავრება ი. ვ. ტიულენევმა ვერ მოახერხა. აკადემია მან მხოლოდ 1922 წელს დაამთავრა. 1919 წლის ზაფხულში ტიულენევი მსმენელთა დიდ ჯგუფთან ერთად მოკმედ არმიაში გაიგზავნა და მოხვდა ს. ვ. ბუდიონის ცხენოსანთა კორპუსში, მსახურობდა კორპუსის დაზვერვის, მერე კი ცხენოსანთა პირველი არმიის დაზვერვის უფროსად. როგორც ს. ვ. ბუდიონი იხსენებს, ტიულენევმა თავი გამოიჩინა გულადი მეთაურად, იგი ყოველთვის იქ აღმოჩნდებოდა ხოლმე, სადაც ყველაზე მეტად ჭირდა. ეგორლიკთან ბრძოლაში დაიჭრა ბრიგადის მეთაური მირონენკო და იგი ტიულენევმა შეიცალა. დაჭრილი ი. ვ. ტიულენევი ბოლომდე იბრძოდა, ხელმძღვანელობდა ბრიგადას. ასეთი იყო პოლოწეთის ფრონტზეც, სადაც ტიულენევი ერთ კვლევ დაიჭრა, მაგრამ მწყობრში დარჩა. პირადი მამაცობა და ვაჟკაცობა, ჯარების ხელმძღვანელობის საუკეთესო უნარი გამოიჩინა მან სამხრეთის ფრონტზეც, სადაც ცხენოსანთა არმიას ცხარე ბრძოლები ჰქონდა ვრანგელთან. მოგვიანებით რკპ(ბ) X ყრილობის სხვა დელეგატებთან ერთად ი. ვ. ტიულენევი როგორც პოლკის მეთაული მონაწილეობს კრონშტადტის ამბოხების ჩახშობაში, წითელი არმიის სხვა მეთაურებთან ერთად მუსრავს ანტისაბჭოთა ბანდებს ტამბოვის ოლქში.

სამოქალაქო ომის დამთავრების შემდეგ ი. ვ. ტიულენევი მთელ თავის შემოქმედებითს ენერგიასა და ინიციატივას აბარებს სოციალისტური საბჭოწფოს შეიარაღებული ძალების მშენებლობისა და საბრძოლო მომზადების, სამშობლოს თავდაცვითი ძალების განმტკიცების საქმეს. მას ეკავა კავალერიის ბრიგადისა და დივიზიის მეთაურის, კავალერისტების სასწავლებლის უფროსის, წითელი არმიის კავალერიის ინსპექტორის მოადგილის პოსტები.

1938 წლის მარტში ი. ვ. ტიულენევი ამერკავკასიის სამხედრო ოლქის ჯარების სარდლად დაინიშნა. მაგრამ ეს მისი პირველი შეხვედრა ოდიდ იყო ამერკავკასიასთან. ჯერ კიდევ 1927-1930 წლებში იგი მეთაუოობდა განსაკუთრებულ ბრიგადას, რომელშიც შედიოდა სამი ჩვეულებრივი და სამი ეროვნული — ქართული, აზერბაიჯანული და სომხური პოლკები.

ახალი სარდლის ხელმძღვანელობით ოლქში ბეური რამ გაკეთდა ჯარის ნაწილებისა და შტატების საბრძოლო მზადყოფნის ასამაღლებლად, საბრძოლო და პოლიტიკური მომზადების ამოცანებისა მას იმედი ჰქონდა, რომ ხელში ჩაიგდებდა კავკასიის ნავთოს, აამხედრებდა ჩრდილოეთ კავკასიისა და ამერკავკასიის ხალხებს საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ, გადაჭრიდა ბარე სამყაროსთან ჩვენი სამშობლოს დამბკავშირებელ სამხრეთის კომუნიკაციებს, რომლებიც ირანზე გადიოდა, უშუალო კავშირს ადამიანთან ეიძულებდა მას. თავს დასხმოდა საბჭოთა კავშირს, შეაღწევდა ახლო ამმოსავლეთის ქვეყნებში.

მაგრამ ბანაკის დირექტივის თანახმად, ამერკავკასიის ფრონტის სამხედრო საბჭომ არმიის გენერლის ი. ვ. ტიულენევის ხელმძღვანელობით, რიფული პირობების შესაბამისად, 1942 წლის 4 აგვისტოს დაამთავრა ამერკავკასიის დაცვის ახალი გეგმის შემუშავება, ამ გეგმის შესასრულებლად სამხედრო საბჭომ მოკლე ვადაში გააწყო დიდი ორგანიზაციონალური მუშაობა, გამოიჩინა ინიციატივა და დიდი ოპერატიულობა ჯარების ხელმძღვანელობაში, რათა გამოეძენინა საჭირო ძალები, შეეიარაღებინა ისინი, დროზე გადაეჯგუფებინა ჩრდილოეთ კავკასიაში, შეექმნა მთელი ეზი კარგად მოწყობილი და სიღრმეში ეშელონირებული თავდაცვის ზღუდეები.

ომის გასაცადელის ჟამს კიდევ უფრო მეტად გამმტკიცდა სამხედრო საბჭოს, მეთაურებისა და პოლიტორგანოების ტარადიციული ურთიერთობა ადგილობრივ პარტიულ და საბჭოთა ორგანოებთან. ამერკავკასიის ფრონტზეც ბევრ ადამიანი ეიბრძოლეს ოქტომბრის მონაპოვართა დასაცავად. პარტორგანიზაციათა შემადგენლობის ნახევარზე მეტი არმიაში წავიდა. ამერკავკასიის რესპუბლიკების კომპარტიათა ცენტრალური კომიტეტები ყოველმხრივ ეხმარებოდნენ წითელი არმიის მეთაურებსა და პოლიტორგანოებს ამერკავკასიელ მეომართა შორის პოლიტიკურ-ორმზრდელობითი მუშაობის ორგანიზაციაში, სსრ კავშირის ხალხთა შეგობრობის სულისკვეთებით მეომართა აღზრდაში.

ამერკავკასიის ფრონტის ჯარებმა კუდით ქვა ასოოლინეს ჰიტლერელებს და კავკასიიდან. ეიგაგდეს.

ეს წარმატებანი შესაძლებელი გახდა ჩვენი ჯარების პირადი შემადგენლობის მაღალი საბრძოლო სულისკვეთების, ჯარისაკაცებისა და ოფიცრების მასობრივი გმირობის მეოხებით. „ჩვენი ჯარისაკაცები გმირობა. — ამბობდა ამხანაგი ლ. ი. ბრეჟნევი, ლეგენდარული მე-18 არმიის პოლიტგანყოფილების ყოფილი უფროსი, კავკასიისათვის ბრძოლის აქტიური მონაწილე, — ისევე უძლეველი აღმოჩნდა, როგორც კავკასიონის მწვერვალები".

ომის შემდეგ ი. ვ. ტიულენევი სარდლობდა ბარკოვის სამხედრო ოლქის ჯარებს, მუშაობდა ბასუხსაგებ თანამდებობებზე სსრ კავშირის თავდაცვის სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში. იგი ყველა პოსტზე გამოირჩეოდა მაღალი პრინციპულობით, სამხედრო საქმის ღრმა ცოდნით, ადამიანებისადმი გულისხმიერი დამოკიდებულებით. ჯარების მარჯვე ხელმძღვანელობის, დიდ სამამულო ომში გამოჩენილი პირადი ვაჟკაცობისა და მამაცობისათვის, ომის შემდეგ პერიოდში ჯარების საბრძოლო მზადყოფნის ამაღლებაში შეტანილი დიდი წვლილისათვის და სამეფოსა არმიისა და სამხედროსაზღვაო ფლოტის 60 წლის თავთან დაკავშირებით ი. ვ. ტიულენევს მიენიჭა საბჭოთა კავშირის ბრძოლის საპატო წოდება. იგი დაჯილდოებულია ოთხი ლენინის ორდენით, ოქტომბრის რევოლუციის ორდენით, ჭიფი წითელი დროშის ორდენით, 1-ლი ხარისხის კუტუზოვის ორდენით და მე-3 ხარისხის ორდენით „სსრ კავშირის შეიარაღებულ ძალებში სამშობლოს სამსახურისათვის", მედლებით, ოგრეთვე უცხოური ორდენებითა და მედლებით.

ი. ვ. ტიულენევის კალამს ეკუთვნის სამხედრო საკითხებისადმი მიძღვნილი მთელი რიგი სამეცნიერო ნაშრომები, პუბლიცისტური ნარკვევები, იგი სამხედრო მეთეორების ავტორია. ამ ნაშრომებში გაბზოგადებული და გამდიდრებული მდიდარი საბრძოლო გამოცდილება, მეტადრე მთაში ჯარების საბრძოლო მოქმედებათა ხელმძღვანელობის გამოცდილება დღესაც ფართოდ გამოიყენება ამერკავკასიელ მეომართა სწავლებისა და აღზრდის საქმეში. არმიის გენერლის ი. ვ. ტიულენევის სახელოვანი ცხოვრების გზა მეთოვის პარტიისა და ხალხის უანგარო სამსახურის შთამაგონებელი მაგალითია.

რუსულ საერთაშორისო ვითარებაში ოლქის მეომრები, სამეკავკასიო ომისა და დიდი სამამულო ომის გმირთა ტრადიციების შემკედრენი და განმტკიცებენ გაუხრეულად ახორციელებენ სკკპ XXVI ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებებს, ფართოდ არიან ჩაბმული სოციალისტურ შეჯიბრებაში დევიზით „საბჭოთა ხალხის მშვიდობიან შრომას — სამიდელ დაცვა", ფხიზლად იცავენ საბჭოთა საშობლოს წმიდათაწმიდა საზღვრებს. (საინფორმრი).

ო. კულიუშვილი,

ამერკავკასიის წითელდროშოვანი სამხედრო ოლქის ჯარების სარდალი, გენერალ-პოლკოვნიკი.

ეძღვნება სსრ კავშირის შეკვნის მე-60 წლის თავს

ქართულ-უკრაინულ ლიტერატურულ ურთიერთობათა კვირეული

როგორც ჩვენმა მკითხველებმა იცით, 25 იანვარს თბილისში დაიწყო ქართულ-უკრაინულ ლიტერატურულ ურთიერთობათა კვირეული, რომელიც მოაწყვეს საქართველოს მწერალთა კავშირთან არსებული მხატვრული თარგმანის და ლიტერატურულ ურთიერთობათა მთავარმა სარედაქციო კოლეგიის და საქართველოს ტელევიზიამ. ამ შეხვედრათ რესპუბლიკაში იხსენება სსრ კავშირის შექმნის მე-60 წლისთავის აღსანიშნავი თემატიკური საღამოების ციკლი.

კვირეულში მონაწილეობის მისაღებად უკრაინიდან თბილისს ეწვივნენ ცნობილი კიეველი, ლვოველი, ხარკოველი პოეტები, პროზაიკოსები, ლიტერატურათმცოდნენ ქართველოელოგები. ჩვენი გაზეთის კორესპონდენტი შეხვდა კვირეულის მონაწილეებს და ინტერვიუ სთხოვა მათ.

ოთარ ნოდია,

საქართველოს მწერალთა კავშირთან არსებული მხატვრული თარგმანისა და ლიტერატურულ ურთიერთობათა მთავარი სარედაქციო კოლეგიის თავმჯდომარე,

ქართველ და უკრაინელ ლიტერატორთა კვირეული ჩვენი რესპუბლიკების მწერალთა კავშირების მეგობრობის კიდევ ერთი ფურცელია. ეს დღეები ერთგვაროდ შეაჯამებს იმ მუშაობას, რომელსაც თარგმანის მთავარი სარედაქციო კოლეგია მოძღვ ხალხების საუკეთესო ლიტერატურული ნიმუშების თარგმანისა და პროპაგანდისათვის ეწევა.

ჩვენი შეხვედრების ძირითადი მიზანია სკა-ბაასი ქართული და უკრაინული ლიტერატურის თარგმანის საკითხებზე, ფართო ზრდობა ბეზიარება ცხოვრების აქტუალურ საკითხებზე. განხორციელი გვიქვს უკრაინული ლიტერატურის ოცტომეულის თარგმნა და გამოცემა, იმ მუშაობაში დიდ დახმარებას გვიწევენ უკრაინის ტარას შევჩენკოს სახელობის ლიტერატურის ინსტიტუტის თანამშრომლები. ისინი გვიჩვენენ სათარგმნ ლიტერატურას. ცხადია, ახლანდელი კვირეულიც დიდად დაგვეხმარება ამ მხრივ.

ასევე ინტენსიურად მუშაობენ უკრაინელი კოლეგები ქართული ლიტერატურის ნიმუშების თარგმანებზე. უკრაინელ მკითხველებს საშუალება ეძლევათ შშობლიურ ენაზე გაეცნონ როგორც ძველი ქართული ლიტერატურის ძეგლებს, ასევე „თანამედროვე ქართული მწერლების ნიმუშებსაც. კვირეულში მონაწილეობისათვის გვიყვეველენ ცნობილი უკრაინელი პოეტები და მთარგმნელები ივანე დონაი, მიკოლა ვინგრანოვიკი, სვეტლანა ოივენკო, რომან ლუბკივსკი, ოლექსა სინინენკო, გრიგორ ხალობონენკო, მიხეილ იაცენკო, ჩვენი თანამემამულე რაულ ჩილაჩავა...

კვირეულის პროგრამა ძალზე ტევადი და მრავალფეროვანია, იგი ოთალისწინებს უკრაინელ მწერალთა შეხვედრებს რესპუბლიკის შემოქმედებითს ინტელიგენციასთან, ქალაქის ღირსშესანიშნაობების გაცნობას.

ეს შეხვედრები, იმედია, დიდ წვლილს შეიტანს ორი მოძმე ხალხის სულიერ სიახლოვეში.

ივანე დრაჩი,

უკრაინის მწერალთა კავშირის ლიტერატურულ ურთიერთობათა სექციის თავმჯდომარე, პოეტი

უკვე კვირეულის პირველივე დღეებმა დამარწმუნა, რომ ჩვენი შეხვედრები ფრიად ნაყოფიერი იქნება.

როგორც ცნობილია, ქართველ და უკრაინელ ლიტერატორთა მეგობრობას დიდი ტრადიციები აქვს. წინამორბედთა საუკეთესო ტრადიციები ღირსეულად გრძელდება დღეს, ამკამინდელი კვირეულის დღეებიც ამის ნათელი დასტურია. საინტერესო საუბრები ლიტერატურულ პრობლემებსა და მათი გადაჭრის მთავარ, კონკრეტულ გზებზე ჩვენი მომავალი მეგობრობის დიდი საწინდარია.

საქართველოში არაერთხელ ვყოფილვარ და ქართველ მწერლებთან და ლიტერატორებთან დიდი ხნის მეგობრობა მაკავშირებს. ყოველი ჩამოსვლა საქართველოში ახალ მიზნებს მისახავს, შარშან ნოდარ დუმბაძესთან და ჯანსუფ ჩარკვიანთან ერთად ჩარგალს ვეწვეი, სადაც ვაყა-ფშაველას სახლ-მუზეუმის რეტაფირაცია მიმდინარეობდა... ძალიან მინდა ვთარგმნო ვაჟას პოემები, ვიცი, რთული ამოცანის ვეგზიდები. მაგრამ ცდა ბედის მოსახვევია.

ჩაფიქრებული მაქვს ალოგიკვეშ შეკვნა კინოსცენარი, რომელსაც საფუძვლად დაედება ჩემივე წიგნი „ლესია უკრაინკა საქართველოში".

სურათზე: უკრაინელი სტუმრები ძველი თბილისის ერთ-ერთ უბანში.

ვ. ბენგიუერის ფოტო.

ფირუსვანის ხელოვნების შუქი

ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან, რომ გამოჩენილი რუსი მწერლის კონსტანტინე სიმონოვის ანდერძის თანახმად, საბჭოთა საკავშირეოს დაუბრუნდა ნიკო ფიროსმანაშვილის ორი ბრწყინვალე ტილო „საადგომო სუფრა" და „ოჯახური ქეიფი". ჩვენ იმასაც გიუწყებდით, რომ საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმში ამ დღეებში გამოფენდნენ ამ სურათებს.

გუშინწინ თბილისს ეწვივნენ კონსტანტინე სიმონოვის ქალიშვილი ეკატერინე სიმონოვა-გუძენკო და ალექსანდრა სიმონოვა. როგორც იცით, სწორედ მათ აღასრულეს მამის დანაბარები — ქართველი მხატვრის ნამუშევრები გადასცეს საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმს.

და აი, გუშინ ჩვენი სტუმრების თანდასწრებით ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმში გამოფენეს ნიკო ფიროსმანის „საადგომო სუფრა" და „ოჯახური ქეიფი".

— საქართველოსადმი მამაჩემის „დამოკიდებულება განსაკუთრებული იყო — გვეუბნება ე. სიმონოვა-გუძენკო მოსკოვის პოლკი კუნცოვოსთან იდგა, შეეცადა ენახა ძმა. იგი თავის მეთაურს დაეთხოვა და ჩოიეკოვოს ოლიანში გაეგზავნა, მაგრამ ადგილზე რომ მივიდა, ძმის სატანერო რაზმი იქ ადარ დაუხვედა — ფრონტის წინა ხაზზე გაეგზავნათ.

როგორც ვ. კალანდაძის სამკითხა ბარათებიდან ამოვიკითხეთ, 1942 წლის გაზაფხულზე ბრძოლაში გამორჩენილი მამაკაცობისათვის იგი ორჯერ დაჯილდოვეიე წოფილ დროშის ორდენით, 1943 წელს ჰოსპიტალიდან გამოგზავნილ წერილში დედას ატყობინებს თავისი დაჭრის ამბავს. დიდი ყურენის გამო გერმანელები თურმე სანლებმა ოწყობდნენ სამიზნე წერტილს: ვ. კალანდაძე ტანკთ შეიჭრა სოფელში და მტერს ეკვეთა, ამ დროს მისი ეკიპაჟის წევრი ძმიმედ დაეჭრა, ვალეკო ტანკიდან ამოვიდა, რათა მიშველებოდა, მაგრამ ამ დროს სანლებიდან ფაშისტები გამოცვივდნენ და მისი ცოცხალად ხელში ჩაგდება მოინდომეს. მამაცი ტანკისტი თავს იცავდა. ფაშისტი ფაშისტი დახოცა, მერვეს კი მისი დაჭრა შეძლო. შემდეგ თანამებრძოლებიც მიეხმარნენ. 1943 წელს ვ. კალანდაძე ლენინის ორდენით დაჯილდოებიათ. სულ მალე კი ოდიან სამეფუზარო ამბავი შეიტყო. კაპიტანი ვ. კალანდაძე გმირულად „დაეღუა ვიტებსის ოლქის სოფელ დუდარინის განთავისუფლებისათვის ბრძოლაში.

ოთარ კალანდაძე მხოლოდ 1947 წელს დაბრუნდა შინ. იგი დღესაც დაეძებს საყვარელი ძმის საფლავს, სურს უკანასკნელი ვალი მოიხადოს დაღუპულის ხსოვნის პატივისცემად, დედის საფლავიდან წყალებული მიწა მოაბნიოს შორეულ მხარეში საშშობლოს დასაცავად დაღუპული ძმის საფლავს.

ლ. ტატიშვილი.

სიტყვის ოსტატთა სამოყვრო დღეები

რომან ლუბკივსკი,

უკრაინის მწერალთა კავშირის ლვოვის ორგანიზაციის თავმჯდომარე, პოეტი.

თუმცა პირველად ვარ თბილისში, მაგრამ ქართველ მწერლებსა და ლიტერატორებს კარგად ვიცნობ. ჩვენთან უკრაინაში, ყირიმთ, ლვოვში, არაერთხელ შეხვედრივარ მათ. ლვოვში დიდი ქართველი მგოსნის აკაკი წერეთლის სახელობის ბიბლიოთეკა გვაქვს და ჩვენთან ჩამოსული ქართველი კოლეგები ოქციელნლად მოიხახულებენ ხოლმე ბიბლიოთეკას, უძღვნიან ქართულ წიგნებს. აქ ეწყობა ხოლმე შეხვედრები, საღამოები, იმართება საუბრები ქართულ პოეზიაზე, ლიტერატურაზე. ეს კარი ერთგვარად ავსებს ხოლმე ჩვენი ქართველი ძმების მონატრების სურვილს.

ახლახან ლვოვში საბჭოთა საქართველოს ერთთვიური მოეწყო. ქართველი ერის მრავალსაუკუნოვან ლიტერატურასა და კულტურას კიდევ უფრო ღრმად გავეცანით. „ეუნალ „ოუოტენში" (ოქტომბერი) გამოქვეყნდა ქართველ პოეტთა ახალი ლექსები, რომელშიც მეტი სტიმული მომეცა სამომავლოდ.

პირადად მე თარგმნილი მაქვს ფრიდონ ხალვაშის, ნოდარ გეორგშიძის, რაულ ჩილაჩავას ლექსები. მოხარული ვარ, რომ ახლა კიდევ უფრო დავეუახლოდი უკრაინელ ოოეზიისა და ლიტერატურის ქართულ ენაზე მთარგმნელებს ჯობა ასათიანს, ამირან ასანიძეს, უშანგ რიკინაშვილს, რომლებიც კარგ ხნოვან ავლებენ ჩვენი ხალხების ურთიერთმეგობრობის, განვითარება-დაახლოებაში.

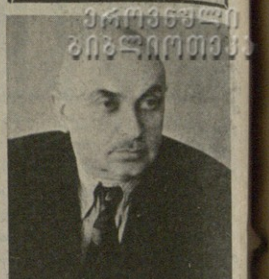

ნ. ჯ. ლაჭყეპიანი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სბჭოთა აგრარულ-ეკონომიკურმა მეცნიერებამ დიდი დანაკლისი განიცადა — 87 წლის გარდაიცვალა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ნიკოლოზ კონსტანტინეს ძე ლაჭყეპიანი.

ნ. ლაჭყეპიანი მიეკუთვნება საბჭოლვან მეცნიერთა იმ ჯგუფს, რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტსა და სოფლის მეურნეობის ეკონომისტებისა და აღრიცხვის დარგის სპეციალისტების მომზადებას.

ნ. ლაჭყეპიანი დაიბადა 1895 წელს ქუთაისში, რკინიგზელის ოჯახში. ქუთაისის რეალური სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ, 1915-1919 წლებში სწავლობდა მოსკოვის კომერციის ინსტიტუტში. სწავლის პარალელურად მუშაობდა.

1920-1931 წლებში ნ. ლაჭყეპიანი მუშაობდა საქართველოს ცეკავშირის და „სოფლის კავშირის" სისტემაში ჯერ ინსტიტუტორად და შემდეგ საორგანიზაციო-საინსტრუქტორო და სავეგმო-ეკონომიკური განყოფილების უფროსად. ამავე პერიოდში იგი პედაგოგიურ და სამეცნიერო მოღვაწეობას ეწეოდა ამერკავკასიის „სოფლის კავშირის" უმაღლეს კოოპერაციულ კურსებზე და საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში.

1931 წლიდან ნ. ლაჭყეპიანის მთელი ცხოვრება და მოღვაწეობა სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე დაკავშირებული იყო საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტთან და უმწეკვლოდ ემსახურებოდა სოფლის მეურნეობის სპეციალისტებისა და მეცნიერ-პედაგოგთა კადრების მომზადების საქმეს.

სხვადასხვა დროს ნ. ლაჭყეპიანი მუშაობდა სოფლის მეურნეობის ეკონომიკისა და ორგანიზაციის კათედრის დოცენტად, ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ დაუსწრებელი სწავლებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების დარგში, აგროეკონომიური და ადარონომიული ფაკულტეტების დეკანად.

ნ. ლაჭყეპიანის ინიციატივით 1961 წელს ჩამოყალიბდა სტატისტიკისა და საბუღალტრო აღრიცხვის კათედრა, რომელსაც მთელი ოცი წლის მანძილზე უცვლელად ხელმძღვანელობდა.

დიდია ნ. ლაჭყეპიანის დამსახურება სსბჭოთა აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერების განვითარებისა და კადრების აღზრდის საქმეში. იგი 60-მდე სამეცნიერო შრომის ავტორია. მისი ავტორობით რამდენჯერმე გამოიცა სახელმძღვანელოები სასოფლო-სამეურნეო სტატისტიკაში, მონოგრაფიები საქართველოს სოფლის მეურნეობის სპეციალიზაციის და კაძოოლის პრობლემებზე.

პროფესორი ნ. ლაჭყეპიანი გამორჩეოდა როგორც უსაოლეს სკოლაში სწავლების თეორსაჩინო ორგანიზატორი, ერუდირებული მეცნიერ-პედაგოგი და ახალგაზრდობის გულისმტკივნეული აღმზრდელი. იგი აქტიურად მონაწილეობდა საზოგადოებრივ საქმიანობაში.

პროფესორ ნ. ლაჭყეპიანის ვეაწლი ღირსეულად დაიგვანა პარტიამ და მთავრობამ. უმაღლესი განსაზღვრის კადრების მომზადებასა და სამეცნიერო-კვლევით მუშაობაში დიდი დამსახურებისათვის იგი დაჯილდოვებული იყო შრომის წითელი დროშის ორდენით, ორი სპატარა ნიშნის ორდენით და მედლებით.

ნ. ლაჭყეპიანის ნათელი ხსოვნა მარადიულს დარჩება მისი აღზრდილებისა და მოწაფეების გულში.

საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა; საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სპეციალისტთა; შრომის წითელი დროშის ორდენოსანი საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი.

რედაქტორი

გ. ბედინეიშვილი.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველობა, აპარატის პარტიული კომიტეტი და ადგილკომი ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ გარდაცვალა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველობის საბჭოთა ორგანოების განყოფილების უფროსი რეფერენტი, სოციალისტური შრომის გმირი, ოთხჯეს ლენინის ორდენოსანი

ვასილ ვლადიმერის ძე სიხარულიძე

და სამძიმარს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

ᲣᲐᲑᲐᲩᲘ

„ლივერპული"—შემდეგ ნრეში

როცა ინგლისის მეორე ლიგის ერთ-ერთმა ფუტსაიდერმა „ბარნსლიმ" ლიგის თასის გათამაშების მეოთხედფინალში ლეოოვან ფრეს მიაღწია „ლივერპულთან" (და თანაც ტტემრად), ყველას ეგონა, რომ ეს საფეხბურთო სამყაროში სრულიად უეჭინი კლუბი კიდევ უფრო განიმტკიცებდა „ფავორიტთა რისხვას" რეპუტაციას და ხანგრძლივფინალის საბურს მოიპოვებდა — მას ხომ ახლა საკუთარ მინდოიზე უნდა ეთამაშინა „ლივერპულისათვის". რაც შეეხება თვით ამ ტტტეს — „ფავორიტთა რისხვას" — „ბარნსლიმ" იგი სავსებით დამსახურებულად მოიხვეჭა ლიგის თასის გათამაშების პირველ სან წრეში: მან ასპარეზობიდან გამოთამაშა პირველი დივიზიონის სამი კლუბი: „მანჩესტერ სიტი", „სუანსი სიტი" და „ბრიტონ ალბიონი". ალსანიშნავია ისიც, რომ სამივე ეს გუნდი იბგალისის ჩემპიონატის გათამაშების ცხრილში ლიდერებს შორისაა.

„ლივერპულთან" განმეორებითი შეხვედრა „ბარნსლიმ" შეტევით დაიწყო და მალე უოკერმა ანგარიშიც გახსნა. მაგრამ მასპინძელთა სიხარულს დიდი ხანი არ ეწერა. გავიდა ცოტა ხანი, და მოტლანდელის ნაკრების თავდასხმელმა გრემ სუნესმა ანგარიში გათანაბრა. შემდეგ დევიდ ჯონსონმა და კენი დალგლიშმა (რომელიც ასევე შოტლანდიელია) კიდევ ორი გოლი გიიტანეს და გამარჯვება მოუტანეს თავიანთ გუნდს — 3:1. ნახევარფინალში „ლივერპული" შეხვდება ჩემპიონატის ლიდერს „იფსვიჩ ტაუნს".

ᲣᲐᲑᲐᲩᲘ

ᲠᲝᲛᲐᲜ ᲚᲣᲑᲙᲘᲕᲡᲙᲘ,

უკრაინის მწერალთა კავშირის ლვოვის ორგანიზაციის თავმჯდომარე, პოეტი.

თუმცა პირველად ვარ თბილისში, მაგრამ ქართველ მწერლებსა და ლიტერატორებს კარგად ვიცნობ. ჩვენთან უკრაინაში, ყირიმთ, ლვოვში, არაერთხელ შეხვედრივარ მათ. ლვოვში დიდი ქართველი მგოსნის აკაკი წერეთლის სახელობის ბიბლიოთეკა გვაქვს და ჩვენთან ჩამოსული ქართველი კოლეგები ოქციელნლად მოიხახულებენ ხოლმე ბიბლიოთეკას, უძღვნიან ქართულ წიგნებს. აქ ეწყობა ხოლმე შეხვედრები, საღამოები, იმართება საუბრები ქართულ პოეზიაზე, ლიტერატურაზე. ეს კარი ერთგვარად ავსებს ხოლმე ჩვენი ქართველი ძმების მონატრების სურვილს.

ახლახან ლვოვში საბჭოთა საქართველოს ერთთვიური მოეწყო. ქართველი ერის მრავალსაუკუნოვან ლიტერატურასა და კულტურას კიდევ უფრო ღრმად გავეცანით. „ეუნალ „ოუოტენში" (ოქტომბერი) გამოქვეყნდა ქართველ პოეტთა ახალი ლექსები, რომელშიც მეტი სტიმული მომეცი სამომავლოდ.

პირადად მე თარგმნილი მაქვს ფრიდონ ხალვაშის, ნოდარ გეორგშიძის, რაულ ჩილაჩავას ლექსები. მოხარული ვარ, რომ ახლა კიდევ უფრო დავეუახლოდი უკრაინელ ოოეზიისა და ლიტერატურის ქართულ ენაზე მთარგმნელებს ჯობა ასათიანს, ამირან ასანიძეს, უშანგ რიკინაშვილს, რომლებიც კარგ ხნოვან ავლებენ ჩვენი ხალხების ურთიერთმეგობრობის, განვითარება-დაახლოებაში.

ᲛᲐᲛᲐᲪᲘ ᲢᲐᲜᲙᲘᲡᲢᲘ

ᲛᲐᲗ ᲐᲠ ᲘᲕᲘᲬᲧᲔᲓᲐ ᲡᲐᲛᲨᲝᲒᲚᲝ

ᲩᲕᲔᲜᲘ გაზეთის 25 ნოემბერს გამოქვეყნებულ წერილში „ვინ არის კალანდაძე" მკითხველები გაეცნენ მამაც ქართველ ტანკისტს, ლეიტენანტ კალანდაძეს, რომელიც მოსკოვის მახლობლად იბრძოდა. იგი თავისი ტანკით ერთერთი პირველი შეიჭრა კრიუკოვოს ქუჩებში, შეაწვინა ფაშისტთა ტანკის ზენთა და ტრანს ერთერ-რაზმი გიფატა. გვაინტერესებდა შეგავეკო ქართველი გმირის შემდგომი ბედი.

და აი, რედაქციაში ჩოხატაურის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დირექტორის ო. კალანდაძის წერილი მივიღეთ, რომელიც გვატყობინებს, რომ გაზეთში მოხსენებული გმირი არის ვალეკო კონსტანტინეს ძე კალანდაძე. გვიგზავნის მის სამკუთხა ბარათებს, რომლებიც დედისთვის გამოუგზავნია ფრონტიდან, და მის უკანასკნელ ფოტოსურათს. რედაქციაში გვიწვია ვ. კალანდაძის ძმა თთარიე, რომელიც აგრეთვე სამამული ომის მონაწილეა.

თბილისის 25-ე საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ ვ. კალანდაძე ჩაალოვის სტან�აო სასწავლებელში სწავლობდა. ის იყო დაამთავრა სასწავლებელი, რომ დაიწყო დიდი სამამულო ომი, და ლეიტენანტი ვ. კალანდაძე ჩაება გეოშანელ ფაშისტთა წინააღმდეგ ბრძოლებში. ამ პერიოდში დედისადმი მოწერილ წერილში იგი წუხდა და ანანერვესებდა თავისი უმცროსი ძმის თთარის ბედი, რომელიც სამხედრო სამსახურს ჭ. ბინსკში იხდიდა და ომის ქარცეცხლიც პირველსავე დღეს მათ დატყდათ თავ